

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้ เทคนิคการส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
บ้านวังแะ หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี
๒. ชื่อเจ้าของความรู้ นายสมพร พุ่มช่วย พัฒนาการอำเภอนองปรือ
๓. องค์ความรู้ที่ป่งชี้ หมวดที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนพึ่งตนเองได้

๔. ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้

กระทรวงมหาดไทย มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินงานโครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการพัฒนาชุมชนในหมู่บ้าน ด้วยหลัก “การพึ่งตนเอง” เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านให้มีระบบการบริหารจัดการชุมชนแบบบูรณาการที่เข้มแข็ง และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มั่นคง

จากการถอดบทเรียนและประเมินผลการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านวังแะ พบว่า เป็นหมู่บ้านที่ยกระดับตามเกณฑ์ประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของกระทรวงมหาดไทย (๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด) จากระดับ “พออยู่ พอกิน” เป็นระดับ “อยู่ดี กินดี” รวมถึงสามารถยกระดับความสุขมวลรวมหมู่บ้าน/ชุมชน (Gross Village Happiness : GVH) โดยก่อนการพัฒนาหมู่บ้าน มีผลการประเมินความสุขอยู่ในระดับ “อยู่ดี มีสุข” และเมื่อถอดบทเรียนและประเมินผลการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับ “อยู่เย็น เป็นสุข”

จากองค์ความรู้ถอดบทเรียนและประเมินผลการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ทราบข้อเท็จจริงว่าการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และแกนนำพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ต้องส่งเสริม กระตุ้นให้คนทั้งชุมชน ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่ม องค์กร และชุมชน ตระหนักในการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิต และมีระบบการบริหารจัดการในการเชื่อมโยงการกระทำต่าง ๆ จากแผนของครัวเรือนเข้าสู่กระบวนการแผนชุมชน และร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ผู้ปฏิบัติจึงต้องมีการวางแผน สร้าง และบูรณาการกิจกรรม จากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทั้งในเชิงงบประมาณ และเชิงพื้นที่ให้เกิดพลังในการบริหารจัดการที่เข้มแข็งและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด หมู่บ้านจึงจะสามารถเป็นหมู่บ้านมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้

๕. รูปแบบ กระบวนการ หรือลำดับขั้นตอน

บ้านวังแะ หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี ได้รับงบประมาณในการขับเคลื่อนกิจกรรมตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีกระบวนการงาน จำนวน ๖ กระบวนการ ประกอบด้วย

- ๑) สัมมนาการเรียนรู้วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) สร้างเสริมประสบการณ์การพัฒนาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ
- ๓) ส่งเสริมการจัดทำแผนชีวิตและแผนชุมชน
- ๔) การขับเคลื่อนกิจกรรมพัฒนาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง
- ๕) พัฒนาศูนย์เรียนรู้และขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๖) การประชุมเชิงปฏิบัติการถอดบทเรียนและประเมินผลการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

/๖. เทคนิคในการปฏิบัติงาน...

๖. เทคนิคในการปฏิบัติงาน

๖.๑ ต้องทำงานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม หลักความสามัคคี และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากศักยภาพของชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่แล้ว ไม่ยึดติดตำราแต่เน้นการให้ครัวเรือนต้นแบบได้ร่วมปฏิบัติจริงกับตนเองแล้วค่อยไปแนะนำให้กับผู้อื่น

๖.๒ ต้องหาแหล่งเรียนรู้ (บ้านพี่) ที่สามารถให้ความรู้และถ่ายทอดเทคนิคในการดำเนินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่หรือนอกพื้นที่

๖.๓ ต้องผลักดันให้ผู้นำชุมชน นำบทสรุปจากการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม เพื่อขยายผลไปสู่สมาชิกในชุมชนทุกครั้ง เพื่อสร้างกระแสและการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในชุมชน

๖.๔ ต้องพยายามริเริ่มและดำเนินกิจกรรมที่ส่งผลดีแก่คนในชุมชนเป็นจำนวนมาก จะทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมได้มากขึ้น

๖.๕ กระตุ้นความคิด สร้างจิตสำนึกในการเชื่อมโยงกิจกรรมของครอบครัว กลุ่ม องค์กร ให้มีความเชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน เพื่อให้สามารถเอื้อประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วนทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่ม องค์กร และชุมชน

๖.๖ บูรณาการกิจกรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องตามความต้องการของชุมชนและตามภารกิจของส่วนราชการ

๗. ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไข

๗.๑ ปัญหาในการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของหมู่บ้านวังแย้

๑) ความหลากหลาย แตกต่าง ของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ได้แก่ พร้อมในด้าน คุณลักษณะส่วนตัว คุณลักษณะทางสังคม และข้อจำกัดของแต่ละครอบครัวในด้านการสร้างอาชีพ รายได้ ฐานะ ของครอบครัว และฐานะทางสังคม

๒) กลุ่ม องค์กรชุมชน มีน้อย ส่งผลต่อข้อจำกัดในการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ให้บรรลุตามเกณฑ์ประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของกระทรวงมหาดไทย และการประเมินความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน/ชุมชน (Gross Village Happiness : GVH)

๗.๒ แนวทางการแก้ไข

๗.๒.๑ ร่วมกับทีมงานสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สร้างความรู้ความเข้าใจกับแบบประเมินผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และเกณฑ์การประเมินความสุขมวลรวม ให้แกนนำการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และครัวเรือนพัฒนา ประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน และอธิบายถึงความสำคัญที่แกนนำการพัฒนา จะต้องเชื่อมโยง กิจกรรมให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและเป็นกระบวนการให้ครอบครัว เชื่อมโยง ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว กลุ่ม องค์กร ไปสู่ชุมชน ของการพัฒนาตามเกณฑ์ดังกล่าว เนื่องจากชุมชนจะมีความเข้มแข็ง ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ก็ด้วยองค์ประกอบทั้งหมดของชุมชนต้องมีความเชื่อมโยงเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และไปในทิศทางเดียวกัน เช่น พุน (กองทุน กข.คจ. กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต) นำไปสร้างความมั่นคงทางอาหาร สร้างสัมมาชีพชุมชน สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ ส่งเสริมการรวมกลุ่ม เพื่อการจัดสวัสดิการ เกื้อกูลคนด้อยโอกาส และการจัดชุมชนสวัสดิการ เป็นต้น

๗.๒.๒ ปรีกษา ทารือกับผู้นำชุมชน กลุ่ม องค์กร ในชุมชนอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนงานตามเกณฑ์การประเมินหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และเกณฑ์ความสุขมวลรวมชุมชน เช่น การกำหนดวันประชุม/จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน ทุกวันที่ ๔ ของเดือน การจัดทำกฎ ระเบียบของหมู่บ้าน เป็นลายลักษณ์อักษร และสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนบังคับการใช้กฎหมายบ้านอย่างเคร่งครัด การส่งเสริมการจัดตั้ง กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ และการทารือในการนำเงินดอกผลจากกองทุนต่าง ๆ ในชุมชน เข้าสู่ระบบการบริหาร จัดการช่วยเหลือคนยากจน คนด้อยโอกาส และคนที่ประสบปัญหาด้วยกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นต้น

๗.๒.๓ สนับสนุนให้ผู้นำชุมชน ตรวจสอบข้อมูลสมาชิกครัวเรือนในหมู่บ้านทั้ง ๒๒๐ ครัวเรือน และส่งเสริมการเป็นสมาชิกกลุ่ม องค์กร เพื่อสร้างความพร้อมและการพัฒนาในด้านคุณลักษณะส่วนตัว คุณลักษณะทางสังคม รวมถึงสนับสนุนการเข้าถึงกิจกรรมและสวัสดิการชุมชน

๗.๒.๔ สนับสนุนให้พัฒนาการสำรวจข้อมูลพื้นฐานชุมชน ตามแบบบันทึกการพัฒนาหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างฐานข้อมูล และฐานความรู้การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกัน

๗.๒.๕ ส่งเสริม ผลักดันให้คณะกรรมการหมู่บ้านขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนชีวิตของครัวเรือน และเชื่อมโยงกิจกรรมเข้าสู่แผนชุมชนเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนด และให้พัฒนาการ ร่วมเป็นวิทยากรกระบวนการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และแนวคิด ของประชาชนในชุมชน

๗.๒.๖ จัดเวทีบูรณาการกิจกรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในเชิงของการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งและ การบูรณาการงบประมาณ เช่น การจัดตั้งกลุ่มทำปุ๋ยหมักปุ๋ยชีวภาพ การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงแพะ จากสำนักงานเกษตรอำเภอหนองปรือ การจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงโคจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอหนองปรือ การจัดตั้งกลุ่ม อาชีพผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ จากสำนักงานประมงอำเภอหนองปรือ การจัดทำบัญชีครัวเรือน จากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร การดำเนินงานโครงการพระราชรัฐ จากปกครองอำเภอหนองปรือและสำนักงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ การจัดตั้งป่าชุมชน จากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสมาชิกชุมชน การจัดตั้งกลุ่มเย็บผ้าโหล การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การดำเนินงาน กองทุนแม่ของแผ่นดิน การดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.) จากสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอหนองปรือ เป็นต้น

๗.๒.๗ ส่งเสริมให้พัฒนาการจัดเวทีกับผู้นำชุมชนเพื่อสรุปทเรียนความสำเร็จ และประเมินผล ความพึงพอใจ และความสุขในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

๘. ประโยชน์ขององค์ความรู้

๘.๑ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และผู้นำชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจในการเชื่อมโยงการพัฒนาหมู่บ้านไปสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

๘.๒ ครัวเรือนในหมู่บ้าน เกิดความตระหนักในการปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิต และมีระบบการบริหารจัดการ ในการเชื่อมโยงการกระทำต่าง ๆ จากแผนของครัวเรือนเข้าสู่กระบวนการแผนชุมชน และร่วมกันขับเคลื่อน กิจกรรมเพื่อมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

๘.๓ เกิดการบูรณาการกิจกรรมของชุมชน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทั้งในเชิงงบประมาณ และ เชิงพื้นที่ให้เกิดพลังในการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

๘.๔ ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อมุ่งสู่ชุมชนมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อเรื่อง การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ หมู่ที่ ๘ บ้านหนองขอนเทพพนม ตำบลหนองปลาไหล อำเภอนองปรี จังหวัดกาฬสินธุ์

๒. ชื่อ-นามสกุล นายโอฬาร สุกระวาศรี ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองปรี จังหวัดกาฬสินธุ์

๓. องค์ความรู้ที่บ่งชี้

☒ หมวดที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนพึ่งตนเองได้

๔. หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ หมายถึง ชุมชนที่พึ่งตนเองได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน ไม่ใช่จ่ายเงินตัวรู้จักประหยัด อดออมไม่สร้างหนี้สินให้เกินความจำเป็น ไม่ฟุ้งเฟ้อ โดยสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข ชุมชนมีภูมิคุ้มกันทางสังคม ชุมชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และรู้จักแบ่งปัน ทำให้สามารถสร้างความสุขให้แก่ตนเอง ครอบครัว หมู่บ้าน/ชุมชน โดยต้องสร้างพื้นฐานของรายได้ของตนเองให้ดีเสียก่อน ซึ่งการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาครอบครัวและหมู่บ้านให้ประสบความสำเร็จเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบนั้น เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันมากที่สุด

๕. รูปแบบ กระบวนการ ลำดับขั้นตอน

๑. พื้นที่เป้าหมาย กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการที่ใด

๒. แกนนำ การค้นหาแกนนำที่มีความพร้อม เต็มใจ เสียสละ และมีความรับผิดชอบ

๓. แผนปฏิบัติการ จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนตามแนวทางของกรมฯ โดยมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน ยึดหยุ่น มีผู้รับผิดชอบ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคนในชุมชนเป็นศูนย์กลางและตามความต้องการของคนในชุมชนเป็นหลัก

๔. ขับเคลื่อนกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประเมินหมู่บ้านตามแนวทางกระทรวงมหาดไทย ๔ ด้าน ๒๓ ตัวชี้วัด (ข้อที่ตกเกณฑ์ก็จะร่วมกันวางแผน และร่วมกันแก้ไขปัญหา)

๕. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้

๖ ติดตามประเมินผล

๗. บันทึกผลการปฏิบัติการเป็นความรู้ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่ผู้สนใจ

๖. เทคนิคในการปฏิบัติงาน

๑. สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

๒. สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

๓. สร้างทีมงานในการทำงานระดับหมู่บ้าน

๔. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้

๕. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

๖. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น การทำแผ่นพับ การจัดทำเอกสารเป็น

รูปเล่ม

๗. ปัญหาที่พบ

แกนนำหมู่บ้านและครอบครัวเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดขยายผลให้กับครัวเรือนอื่นๆในหมู่บ้านจนนำไปสู่การปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตได้อย่างยั่งยืนและต่อเนื่องได้

แนวทางแก้ไขปัญา

๑. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับแกนนำหมู่บ้านและครอบครัวเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

๒. สนับสนุน ส่งเสริมให้ครอบครัวเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบและหมู่บ้านดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ทำบัญชีครัวเรือน ปลูกผักสวนครัวไว้กิน การลด ละ เลิกอบายมุข เป็นต้น

๓. ศึกษาดูงานหมู่บ้านที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อนำมาปรับใช้กับครอบครัวและหมู่บ้าน

๔. ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ไปถ่ายทอดให้ครอบครัวอื่นทราบและนำไปปฏิบัติให้เห็นเป็น

รูปธรรม

๘. ประโยชน์ขององค์ความรู้

๑. แกนนำหมู่บ้านและครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และขยายผลให้กับครัวเรือนอื่นทั้งในชุมชนและนอกชุมชนที่สนใจได้

๒. สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓. ก่อให้เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้กันทั้งในหมู่บ้าน/นอกหมู่บ้าน

๑. ชื่อองค์ความรู้ การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (คร.ยากจน)

๒. ชื่อเจ้าของความรู้ นายจิรนนท์ อายุการ ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สังกัดสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองปรือ

๓. องค์ความรู้ที่บ่งชี้

- ☒ หมวดที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนพึ่งตนเองได้
- ☐ หมวดที่ ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัวอย่างสมดุล
- ☐ หมวดที่ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีธรรมมาภิบาล
- ☐ หมวดที่ ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะ

๔. ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้

ในปัจจุบันได้เกิดความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม สภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงสภาพการดำรงชีวิตของประชาชนในชนบทโดยเริ่มมีวิถีการดำรงชีวิตที่ ยึดถือวัตถุเป็นสิ่งจำเป็น ต้องการพึ่งพาตัวกลางในการแลกเปลี่ยน คือ “เงิน” ความยากจนใน ทศนคติของคนบางกลุ่มจึงถูกวัดจากปริมาณการรับและใช้จ่ายเงิน เพื่อบำบัดความต้องการและ ได้มาซึ่งปัจจัยในการดำรงชีวิต

๕. รูปแบบ กระบวนการ หรือลำดับขั้นตอน

ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์บางอย่าง ที่ก่อให้เกิดความไม่สมดุลด้านชีวิตความเป็นอยู่ เช่น การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น การเพิ่มรายได้ การลดค่าใช้จ่ายที่จำเป็นโดยการผลิตอาหารและสิ่งของเพื่อใช้เอง รู้จักประหยัด อดออม และสร้างภูมิคุ้มกันในตัว

๖. เทคนิคในการปฏิบัติงาน

พูดคุยสร้างความรู้ความเข้าใจในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างยั่งยืนโดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. จัดทำข้อมูลครัวเรือน

๒. ชี้แจงรายละเอียด สร้างความเข้าใจให้กับครัวเรือนยากจนเป้าหมาย

๓. ค้นหาศักยภาพครัวเรือน

๔. ค้นหาปัญหาของครัวเรือน

๕. ครัวเรือนยากจนเป้าหมายน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๖. ติดตาม สนับสนุน การดำรงชีวิตครัวเรือนยากจนเป้าหมาย..

๗. ประเมินความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องจนครัวเรือนสามารถพึ่งตนเองได้อย่าง ยั่งยืน

๗. ปัญหาที่พบและแนวทางแก้ไขปัญหา

บางครั้งกลุ่มเป้าหมายไม่ตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์บางอย่าง ที่ก่อให้เกิดความไม่สมดุลด้านชีวิตความเป็นอยู่ เช่น การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น การเพิ่มรายได้ ทางเจ้าหน้าที่ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต

๘. ประโยชน์ขององค์ความรู้

ครัวเรือนเป้าหมายเกิดความตระหนักที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่เหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นหัวใจหลักแก้ไขปัญหาคะยากจน ของครัวเรือนยากจนเป้าหมายอย่างยั่งยืน